

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Controversia Vnica. An verè propriè simpliciter ac formaliter dici poßit &
debeat Christi personam esse compositam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

stedi tam simpliciter quam in diuina natura est in fieri generatio æterna ad personam Verbi tendens, vt ad terminum qui generatione produci-
tur, sed in facto esse est ipsa Verbi personalitas; quatenus Deitatem actu complet & terminat; sic enim personam constituit, quæ est hypostasis subsistens in Deitate seu diuina natura, & ex hoc ipso est ratio subsistendi, tam simpliciter quam in tali natura. Et hoc fortè voluit significare Ca-
teranus, cū ait quod ratio subsistendi in facto esse est esse Deum: Verbum enim seu filius filiatione non solum est filius, sed etiam Deus; sicut pater paternitate, non solum est pater, sed etiam Deus; vt ait August. Ratio verò subsistendi in humana natura in fieri est assumptio humanæ naturæ, vt tendens ad vnitatem personalem; sed in facto esse est ipsa Verbi personalitas vt terminans & complens actu humanam naturam: quod vide-
tur significare Caiet. dicens, quod ratio subsistendi in natura humana in facto esse est esse hominem: Verbum enim & Deus non alia ratione est homo, nisi terminando humanam naturam. Quamuis igitur in persona Christi sit vna ratio subsistendi simpliciter, quæ est Verbi persona-
litas, vt constitutiva personæ Verbi subsistentis in diuina natura: duplex tamen est ratio subsistendi in tali natura: altera scilicet subsistendi in natura diuina, & altera subsistendi in natura humana; quæ duæ subsistendi rationes non re, sed sola ratione distinguuntur: Et prior quidem ratio subsistendi est & dicitur diuina personalitas, & diuinam personam constituit: posterior verò ratio subsistendi, & quidem secundum rem di-
uina personalitas, sed qua ratione naturam terminat humanam dicitur humana: & persona vt tali terminatione constituta dicitur humana; quæ tamen est realiter eadem cum persona Verbi. Nec tamen verum est, quod hic ait Medina, videlicet rationem subsistendi in humana natu-
ra esse relationem rationis, vt bene probat Sua-
rez in suo Com. quem lege, si placet.

Et ex his patet tertium, scilicet veritas illius dicti. Vnum duobus subsistit; quia scilicet vnum suppositum duas habet rationes subsistendi, quæ sunt duæ naturæ illi substantialiter vnitæ, quibus in ipso supposito duæ aliæ correspondēt rationes subsistendi sola ratione distinctæ.

Suar. hic latè disputat de termino Incarnationis per illam productio; sed de hoc cum Cai. suo loco differemus.

Secundam concl. explicat optimè Suar. disp. 7. sect. 1. §. dico ergo secundo, quamuis quædam im-
misceat de existentia humanitatis suo loco dis-
cutienda.

CIRCA respons. ad secundum. Vbi S. D. ait cō-
positionem personæ Christi ex duabus naturis non dici compositionem ratione partium, sed potius ratione numeri; sicut omne illud, in quo duo conueniunt potest dici ex eis compositum. Nota primò declarationem Cai.

Secundo scito, eandem doctrinam significasse Damascenum lib. 3. de Fide, cap. 8. dicentem Christi compositionem non esse secundum quā-
titatem continuam, sed discretam quia duæ natu-
ræ componentes bene possunt numerari.

Sed pro eius explicatione ponenda sunt quædam argumenta, vt ex eorum declaratione reddatur illustrior. Primum argumentum est; quoniam illud in quod diuiditur totum, est eius pars; at si persona Christi est composita diuiditur in humanitatem & diuinitatem, vel personam Verbi; ergo diuinitas vel persona Verbi est pars illius.

Secundum est: In essentia diuina concurrunt quatuor relationes, & in parte sunt duæ relationes, scilicet paternitas & spiratio actiua; & simili-
ter duæ sunt in filio, scilicet filiatio & spiratio actiua; & tamen neque essentia neque pater vel filius sunt compositi. Nam et si relationes illæ sint in illis, non tamen vt partes; ergo si persona Christi sit composita ex humanitate & diuinitate vel persona Verbi, diuinitas non tantum in-
esset personæ Christi, sed etiam esset pars illius.

Tertium est: D. Th. in 1. p. q. 3. a. 8. docet Deum nō posse venire in compositionem alicuius; quia non potest esse actus vel potentia alicuius; ergo

non potest dari composito in ratione numeri absque hoc, quod componentia sint partes, vel se habeant vt materia & forma, vel vt actus & potentia. Probatur consequentia nam alioquin non rectè probasset ibi S. D. Deum non posse veniri in compositionem alicuius; nam dici pos-
set esse aliū modū cōpositionis, scilicet per modum numeri. Ad hæc respond. Ad primum negatur maior, quia non semper id in quod diuiditur aliquod compositum, debet esse pars, sed satis est vt sit extremum realiter & ex æquo ab alio componente distinctum, & à composito vt in-
clusum ab includente, quod manifestatur duobus exemplis. Primum est: In intellectu beati qui in ratione integri principij visionis beatæ componitur ex lumine gloriæ, & ex diuina es-
sentia in ratione speciei intelligibilis, & tamen essentia diuina non ingreditur compositionem illam vt pars, sed vt extremum seclusa imperfectione. Secundum exemplum est ex eorum Theol. opinione, qui dicunt potentiam posse constitui in actu primo ad operandum per sub-
ordinationem ad Deum assistentem illi per modum auxilij: tunc enim principium hoc opera-
tium non esset simplex sed compositum quia constaret ex multis, & tamen Deus in composi-
to rationem partis non haberet, sed esset vnum compositionis extremum. Ad secundum resp. rea-
lem compositionem exigere, vt extrema com-
ponentia realiter ab inuicem distinguantur: rela-
tiones autem illæ nec ab essentia nec à personis, quibus insunt, realiter distinguuntur sed ratio-
ne tantum. Ad tertium resp. D. Th. ibi loqui de compositione secundum communiorē & fre-
quentiorem vsum huius vocabuli, cōpositio, quo dicitur compositio in ratione partis, & non solum in ratione numeri, vt patet ex rationibus, quibus probat ibi suam Concl. S. D. illis enim nō excluditur compositio in ratione numeri, sed in ratione partis.

CONTROVERSIA VNICA.

An verè propriè simpliciter ac formaliter dici possit & debeat Christi personam esse compositam?

Res in hac Controu. communiter solent Doctorum sententiæ recenseri, sed tertia sententia plures habet ad inuicem differentes. Est igitur PRIMA SENTENTIA S. Th. in 3. disp. 6. q. 2. a. 3. & ad Anibaldum ibidem. Et de vnione Verbi Incarnati art. 1. ad sextum. Vbi dicit quatuor. Primum est: Persona Christi potest aliquo modo dici composita, in quantum ibi saluatur aliqua cōditio compositionis; non tamen est ibi vera ratio cōpositionis; quia deficit ibi altera cōditio. Secundum ex primò deductum: Non est in vfu moder-
norum tenetium in Christo esse vnum tantum es-
se, vt

Compositio-
ne personæ
Christi non
dicitur compo-
sitionem ra-
tione partium
sed ratione
numeri de-
claratur pro
positis & so-
lutionis tribus
argumentis.

Obiectio 1.

Solutio pri-
ma.

Secunda.

Tertia.

se, vt

se, vt dicant personam Christi esse compositam. *Tertium* inexplicabilis est hæc compositio, quæ non est partium vt ait Magister in 7. *diff. Quartum*: Damasc. dicit compositam esse hypostasim filij Dei, inquantum est ibi aliquid de ratione compositionis, non quod sit simpliciter composita, quantum ad perfectam rationem compositionis, quam sententiam sequitur Bergomas in sua *Tabula aurea, dubio vltimo*; Eandem opinionem sequitur Scotus & plures ex antiquioribus Theologis, quos hic referunt recentiores. Mentem Scoti quinque Concl. explicat Rada; ex quibus tres ad rem præsentem pertinentes referemus. *Prima* est persona Christi post Incarnationem non mansit composita propria compositione. *Secunda*: si sermo sit de compositione huius ad hoc, seu cum ijs per informationem, persona Christi nullatenus est composita. *Tertia*: si sermo sit de compositione huius ad hoc, prout dicit dependentiam habitudinis relatiue, ita vt vnum sit inexistens, aliud verò subsistens terminans dependentiam inexistens in ipso, potest persona Christi dici composita, sed hæc compositio non est propria sed impropria & largo modo compositio.

Hic opinioni valde proxima est sententia Caietani, qui duo dicit. *Primum* est: Non simpliciter neque formaliter admittendam esse compositionem in persona Christi; sed cum determinatione aliqua tollente imperfectionem vnius componentis admitti posse & admissam esse simpliciter & formaliter ab antiquis & ab auctore: determinatio verò est, vt dicatur compositio ineffabilis vel aliquid huiusmodi. *Secundum* est personam Christi duplici compositionis modo esse compositam, scilicet compositione ex his, & compositione cum his.

Tertia sententia est asserentium personam Christi verè & propriè esse compositam; in ea tamen explicanda non cōueniunt huius opinionis sectatores: Nam magister Med. Duo dicit: *Primum* est indubie tenendum esse Christum esse compositum ex corpore & anima rationali. *Secundum* est personam Christi verè & propriè esse compositam ex diuinitate & humanitate. Suar. *diff. 7. sect. 4.* eandem sequens opinionem dicit quatuor: *Primum*: absolute dicendum est, terminum resultantem per hanc vnionem esse personam compositam. *Secundum*: compositum hoc immediate componitur ex humanitate & subsistentia Verbi. *Tertium*: quia Verbi subsistentia in se includit diuinitatem: hinc consequenter factum est, vt Christus sit etiam compositus ex duabus naturis in eadem subsistentia. Cuius compositionis extrema sunt ipsæ naturæ, quæ distinctæ manent & inconfusæ: vinculum autem est ipsa subsistentia. *Quartum*: si queratur an simpliciter & sine addito Christi seu Verbi posset nunc dici persona composita, dicendum est, interrogationem dupliciter intelligi posse: primò ex parte prædicati, idest, an hæc compositio simpliciter & sine vlla determinatione vel declaratione vocari possit; & respondendum est affirmatiue; quamquam non displiceat consilium Caietani, scilicet addendum esse aliquid quo perfectio eius & excellentia significetur, vt esse ineffabilem &c. quod fere semper à patribus obseruatum est: & fortasse scholastici antiquiores nihil aliud docere voluerunt. Alius sensus illius interrogationis ex parte subiecti est: An Verbum vel Christus simpliciter & sine illa determinatione inquantum homo possit dici persona ineffabiliter composita? Et dicendum consultius & securius esse, addere illam determinationem; quia Verbum se-

cundum se non est persona composita, sed solum, vt subsistit in humana natura & cum illa componit hunc hominem; non tamen est eadem ratio de nomine Christi; quia nomen Christi formaliter significat ipsum compositum, & sæpe subiecta formaliter stant iuxta exigentiam prædicatorum. Nam si Petrus sit albus, rectè posse dici videtur hoc album esse compositum ex hoc supposito & albedine; non tamen ita posset simpliciter dici Petrus compositus, ex substantia & albedine.

Asturic. autem in sua *Relect. de Christi gratia, q. 7. sex* concl. suam explicat opinionem. *Prima* est: Non est contra fidem absolute negare Christum esse personam compositam; neque verò in hac sententia vlla erit temeritas. *Secunda* est: Christus verè & propriè est persona composita ex duabus naturis humana & diuina. *Tertia*: Verè & propriè dici potest reperiri in Christo compositionem ex diuino supposito & ex humanitate, vt ex duobus extremis. *Quarta*: Inter humanitatem Christi & diuinam Verbi personalitatem non est propria compositio. *Quinta*: Hæc propositio, Christus est compositus seu est persona composita, vera est & propria; atque adeò absolute concedenda, quamuis sapienter, & prudenter faciet, qui addiderit limitationem explicitam à Caietano, nimirum quod est composita eminenti & ineffabili compositione. *Vltima* eius conclusio est: Probabilis est sententia quæ dicit hanc propositionem, filius Dei est compositus, veram esse & absolute concedendam, sed probabilior apparet sententia opposita.

Sed Vasq. *diff. 16.* dicit quatuor. *Primum* absolute & secundum proprietatem concedenda est in Christo compositio. *Secundum*: Compositio personæ Christi post Incarnationem non est huius ad hoc, sed huius ex his. *Tertium* ex hac compositione non resultat alia persona, quæ ante Incarnationem non esset, sed eadem sit & resultat composita ex duabus naturis. *Quartum*: Compositio in Christo non solum est ex duabus naturis in vna persona, sed etiam ex natura humanitate, & personalitate diuina.

Denique Did. Aluar. tribus Conclusionibus suam explicat opinionem. *Prima* est: Persona Christi post Incarnationem verè & propriè est persona composita ex duabus naturis, scilicet diuinitate & humanitate. *Secunda* est Persona Christi est verè composita ex humanitate & Verbi supposito. *Tertia*. Persona Christi est verè composita ex humanitate & personalitate Verbi. *Vltima* eius conclusio est: Istæ propositiones: Filius Dei est compositus; Verbum diuinum est persona composita; non sunt simpliciter concedendæ, sed cum addito, scilicet Filius Dei quatenus homo est persona composita vel compositus.

Quæstio hæc non est de persona Christi ratione humanæ naturæ: sic enim perspicue constat esse compositam: nam ex corpore & anima rationali cōiunctis secundum rationem actus & potentie resultat humanitas, secundum quā persona Christi non minus quā persona Petri dicitur esse composita. Sed quæstio est: an persona Christi sit ac dici valeat propriè & absolute composita ex diuinitate & humanitate & ex diuino supposito & humanitate, aut etiā ex personalitate & humanitate. Pro cuius resolutione

Notandum est PRIMO ex Cal. i. p. q. 3. a. 8. ad compositionem per quatuor conditiones esse necessarias. *Prima* est vt cōponētia sint realiter ab inuicē distincta. *Secunda*, vt realiter sint cōiuncta. *Tertia*, vt eorū cōiunctio sit secundum esse. *Quarta*, vt vnum

Resolutio.
Propositio
conditioni
huiusmodi
compositionis
explicata
eius anala-
gia, decla-
ratur quo-
modo dici
possit Christi
personā esse
compositā.

fit actus alterius; quibus addenda est quinta ex D. Th. in 3. dist. 6. q. 3. a. 3. videlicet, quod partes componentes causent esse totius. Quas etiam quatuor conditiones Rada loco supra notato refert ex Scoto in 3. dist. 6. q. 3. sed ibi Scotus de ultima tantum meminit.

SECUNDO notandum est ex D. Th. 1. p. q. 3. a. 7. & Cai. super hec a. sex esse compositionis modos: Prima namque compositio est ex partibus quantitativis. Secunda est ex materia & forma. Tertia est ex natura & supposito. Quarta ex essentia & esse. Quinta ex genere & differentia. Ultima ex subiecto & accidente, ex quibus quinque scilicet prima 2. 4. 3. & 6. manifestè in utroque compositante imperfectionem important; quod etiam probat S. D. in allegata q. 3. De tertia verò Contro. est; nam Cai. & alij videntur asserere de ratione cuiuscumque modi compositionis propriè & strictè sumptæ esse imperfectiones quoddam, puta partis actus & potentia, & quod esse totius causetur à partibus simul iunctis, & quod totum sit quolibet componente perfectius: alij verò dicunt in conceptu compositionis ut sic nullam ex his imperfectionibus includi, ac proinde posse compositionem aliquam reperiri, quæ ex parte saltem vnius extremi nullam habeat imperfectionem. Ad cuius evidentiam scito, nomen compositionis analogum esse commune compositioni naturali, in qua partes siue res compositum constituentes naturalem habent inclinationem vel aptitudinem ad illud constituendum, & compositioni supernaturali, in qua non est necesse, ut in utraque re ad compositionem concurrente sit propensio vel aptitudo naturalis ad vnum totum compositum constituendum: Sed ut significat hic S. D. ad secundum, satis est ut plura conveniant ad vnum per se & substantialiter constituendum. Differunt hi duo compositionis modi, quod in priori modo, scilicet in naturali compositione utrumque componens duas saltem habet imperfectiones in ultimis tribus conditionibus compositionis expressas; quæ scilicet alterum eorum habet rationem actus & alterum potentia, & esse compositi ab utroque componente causatur, & ipsum compositum perfectius est utroque componente: quibus imperfectionibus adiungitur quandoque quarta; quia nimirum componentia rationem habent partium, ex quibus totum ipsum compositum constituitur, ut patet in compositionibus ex partibus quantitativis, ex materia & forma, ex subiecto & accidente. In posteriori verò modo compositionis, qui tantum vnus est, scilicet ex hypostasi Verbi & humana natura; ac proinde ex suppositalitate & humanitate, & consequenter etiam ex duabus naturis, diuina scilicet & humana in vna diuini Verbi persona, nulla dictarum imperfectionum reperitur; quia scilicet neutrum huius compositionis extremum est actus aut potentia respectu alterius; neque esse personæ Christi subsistentis in duabus naturis ex humana causatur natura, sed idem realiter est Verbo & eius naturæ diuinæ. Neque Verbum aut eius personalitas vel natura pars verè ac propriè est totius compositi, scilicet Christi: Dico autem verè & propriè propter quorundam antiquorum non magnæ autoritatis dicta hic à Vasquezio relata dist. 16. cap. 4. qui diuinam & humanam naturam vnius compositi Christi partes valde abusiue & impropriè nuncuparunt. Hi verò sunt Nicetas in orationem Naz. secundam in Pascha, quæ est quadrag. 2. & Ioan. Maxentius in lib. contra Aze-phalos, c. 11. & 17. & Iustin. Imperator in quodam

A edicto, quod habetur in secundo Tomo Conciliorum post concilium secundum Tolet. col. 2.

Denique totum ipsum compositum, scilicet Christus non est perfectius singulis componen-tibus; quia Christus non est perfectior Verbo aut diuinitate, ut patet ex ijs, quæ diximus in 1. p. q. 6. a. 2. Contro. vnica: Supernaturalis igitur hic compositionis modus nullam ex tribus iam dictis imperfectionibus admittit. Nam etsi personalitas Verbi sit terminus immediatus humanæ naturæ per ipsam subsistentis, non est tamen eius forma vel actualitas, ut post Cai. ostendimus 1. p. q. 50. a. 2. Contro. 3. §. Est autem, ubi subsistentia diffinitionem explicauimus.

Et ex his sequitur nomen compositionis abstractè sumpti, prout scilicet abstrahit ab utroque iam dicto compositionis modo, naturali scilicet & supernaturali, nullam ex tribus iam dictis in sui ratione imperfectione includere, cum ille soli cōueniāt compositioni naturalit; idè in rigore metaphysico veram esse propriè, formaliter & absolute propositionem asserentem, personam Christi post Incarnationem esse compositam, ut inferius ostendemus; sed quia nomen compositionis secundum primam sui nominis impositionem, & secundum notioerem ac magis vsitatam eius significatione prædictas, tres imperfectiones, aut duas earum saltem includit: idè S. D. in 3. & alij antiqui Doctores & Patres negant Christi personam propriè & simpliciter esse compositam. Quo fit ut rectè dixerint quidam recentiores Controuersiam hanc magis esse de nomine, & de modo loquendi, quam de re. Nam si de re ipsa loquamur, tria veluti certa ab omnibus Theologis catholicè sentientibus sunt confitenda. Primum est; Christi personam quatenus in humana natura subsistit, esse vnum aliquid ex pluribus rebus constitutum, nempe ex persona diuina & natura humana, & consequenter etiam ex natura diuina & humana: Ut enim dicemus inferius, terminus actu Incarnationis productus est Deum esse hominem, siue Deus homo vel Christus, qui persona Verbi est in duplici natura subsistens, & utranque in sui sic subsistentis intima ratione concludens. Ex quo sequitur secundum, videlicet terminum Incarnatione productum non esse omnino simplicem; cum ex pluribus constet realiter distinctis, & in eo simul adunatis, ut modo diximus. Tertium est, non omnia in hoc vno termino producto simul adunata, & Christi constitutientia imperfectione aliqua ex ijs habere, quæ partibus aut rebus vni aliquid totum virtute naturæ vel artis apud nos constitutentibus sunt communes: omnis enim imperfectio personalitati Christi & eius diuinitati repugnat, quæ tamen simul cum humanitate Christum constituit.

Tres verò supersunt difficultates breuiter expediendæ. Prima est de modo loquendi, an scilicet absolute & simpliciter sit asserendum Christi personam esse compositam. Secunda est de qualitate seu modo compositionis, an scilicet hæc compositio sit ea tantum, quæ nuncupatur ex his, aut sit etiā illa, quæ vocatur cum his; quæ etiā, ut patebit, verè non est questio rei sed nominis. Tertia est, an Christi persona sit tantum dicenda composita ex persona seu supposito Verbi & humanitate, vel etiā verè & propriè sit & dicenda composita ex personalitate Verbi & humanitate. Ad primam itaq; difficultatis euidentiam

TER TIO obseruandum est, analogum omne pluribus analogatis commune per speciales aliquos modos ad analogata determinari; quæadmodum genus ad species contrahitur per differentias. Cum itaque

Prima difficultas

itaque compositionis nomen sit analogum commune compositioni naturali & supernaturali; necesse est ut per speciales quosdam modos ad hæc sibi subiecta contrahatur analogata; & quoniam, ut ante diximus, compositio naturalis, quæ scilicet sit virtute naturæ, duas ad minus imperfectiones includit; idem modus illius constitutivus & compositionis communiter dictæ determinatius imperfectionem claudit intrinsecè, quam significamus nomine ipso compositionis absolute quidem prolato, sed secundum primam nominis impositionem accepto. Sæpe namque nomen commune absque additamento pronuntiatur pro specie vel modo imperfectiori sumi consuevit; sicut animal absolute prolato, quandoque sumitur pro bruto, & dispositio apud Arist. diuiditur in dispositionem & habitum; ita ut dispositio simpliciter prolata speciem significet imperfectionem. Sic igitur in proposito, nomen compositionis absolute prolato vsu frequentiori compositionem significat imperfectam virtute naturæ productam: hæc enim est prior notior ac vltior eius significatio. Compositio verò supernaturalis, de qua sermo est, quæ scilicet persona Christi post Incarnationem dicitur esse composita, nullam ut supra diximus, ex parte personæ Verbi & eius naturæ diuinæ claudit imperfectionem: Et idem modus eius constitutivus omnem excludit imperfectionem, quam exclusionem significat dictio illa *ineffabilis*, Primum à Dionysio; deinde etiam ab alijs Patribus addita, ut hic scitè Cai. aduertit. Quo fit, ut ea vox, *ineffabilis*, non sit diminuens veritatem compositionis, sicut nec diminuit veritatem vnionis, sed sit veluti differentia, siue modus imperfectionem excludens, & perfectam compositionem ab imperfecta distinguens. Et sicut verè ac propriè dici potest Christi persona composita compositione ineffabili, sic verè ac propriè dici potest absolute composita, sumendo prædicatum hoc, *composita*, prout est commune vtrique compositioni: sic enim abstrahit à perfectione & imperfectione; & idem dictum de persona Christi, quæ nullam habet imperfectionem, de ea quidem absolute prædicatur, sed absque vlla prorsus imperfectione; sicut sapientia, cum de Deo dicitur, nullam includit imperfectionem: dicta verò de homine includit secundum rationem sui generis imperfectionem habitus & accidentis, cum tamen, tam Deus, quam homo dicatur absolute sapiens aut habens sapientiā. Hoc tamen interest inter nomen compositionis & sapientiæ, quod compositio secundum primam & vltimatam nominis significationem, quæ significat naturalem compositionem, dicit imperfectionem formaliter in vtroque componente; iuxta secundam autem, quæ significat compositionem diuini suppositi cum humana natura, nullam dicit imperfectionem ex parte suppositi; secundum tertiam verò significationem vtrique commune abstrahit à perfectione & imperfectione: sed hæc duæ vltimæ dicti nominis acceptiones minus notæ sunt ac minus vltatæ; & idem quamuis in rigore methaphysico vera sit hæc propositio, persona Christi post Incarnationem est composita, & simpliciter prolata sit admittenda, consultius tamen est prædictam addere limitationem, siue modum talis compositionis constitutum, per quem omnis à persona componente excluditur imperfectio. Ad cuius ampliorem euidentiam,

Quarto sciendum est in definitionibus Con-

A ciliorū fidei veritates aduersus hæreticorū errores statuentiū attendendū esse præcipuè finem & intentionē eorū, contra quos scilicet errores intendant veritates illas determinare; illæ namque solæ veritates, ut dogmata fidei sunt accipiendæ, quæ pro confutandis erroribus fuerunt in Concilijs à Patribus definitæ; cetera verò, quæ ad eas fidei veritates explicandas ibi fuerint exarata; nisi aliunde ad fidem pertineant, nullam ex Concilijs accipiunt fidei firmitatem, ut supra notauimus prima parte, quæst. 114. art. 2. *Contro. vnica in respons. ad argu.* Iam verò plura, quæ recentiores hic afferunt Concilia, declarant Christi personam post Incarnationem ex duabus naturis esse compositam: at si iuxta præfixam regulam fuerit eorum intentio benè perpensa, constat eorum mentem fuisse hæreses illas dānare, quæ vel duas in Christo personas asserbant, vel duas in eo naturas incōfusas in vnica subsistētia, & persona Verbi negabant, nō autem veram & propriè dictam in Christo compositionem definire; siue namque sit siue nō sit in Christi persona vera ac propriè dicta compositio ad eorum Conciliorum intentionem & scopum minimè pertinet; quia cum vtraque parte veritas illa, quam aduersus hæreticos ea Concilia definire voluerūt, suam integram & perfectam retinet firmitatem; vnum in Christo videlicet tantum esse personam, in qua duæ essentialiter ab inuicem distinctæ naturæ, diuina scilicet & humana, sed personaliter vnitæ subsistūt.

C Hanc autem fuisse Conciliorum intentionem satis apertè declarat verba Concilij Laterani primi. *Consl. 4. can. 4.* Vbi sententiā sic refert hæreticorum: *Sed non confitemur, sicut sancti Patres docuerunt, vnitatem Dei Verbi ad carnem animatam anima rationali, & intellectuali secundum compositionem idest secundum subsistentiam factam.* Quibus verbis declarat Concilium, se nomine compositionis vnitatem intelligere subsistētiæ; quia nimirum duæ naturæ in vna dūtaxat persona subsistūt: hæc enim explicationem significat illa particula, *idest*, quæ subsequētia declarationē indicat esse præcedētium. Ex hac intentionis Conciliorum expressione additis ijs, quæ supra notauimus de significatione huius nominis, compositio, *sequitur primò* nedum probabile, sed loquētium vsui & audiētium intelligentiæ magis accommodatam esse Caietani sententiā asserentis, nō esse simpliciter affirmādum Christi personam esse compositam, sed addēdam esse determinationem aliquā tollētem imperfectionem; puta dicēdo, Christi personam esse compositam compositione ineffabili. Hæc enim compositio, quæ est vnio Verbi ad humanitatem secundum ipsius Verbi subsistētiā lōge diuersæ rationis est à quacūque compositione facta virtute naturæ vel artis apud nos existēte, aut nobis nota; atque idem nō nisi cum addita determinatione singularem eius excellentiā nobis ignotam indicādā in communibus locutionibus est nomināda; quamuis inter sapientes, quibus rei veritas est manifesta, possit Christi persona simpliciter appellari composita. *Secundò sequitur*, modum loquēdi præscriptum à Caietano non esse prorsus alienum à modo loquēdi sanctorum Patrum & Conciliorum; cum Sanctus Dionysius in 1. cap. de diu. nom. affirmet simplicem Iesum ex nostra humanitate ineffabiliter esse compositum: nec S. D. in hoc articulo, simpliciter ait, Christi personam esse compositam, sed quæsto respondens, ait Primò Christi personam secundum rationem hypostasis vel personæ subsistere in duabus naturis: deinde subdit: vnde licet sit ibi vnū subsistens; est tamē

ibi alia & alia ratio subsistendi, & sic dicitur persona composita, in quantum vnum duobus subsistit; quibus ultimis verbis scilicet in quantum &c. determinatur nomen & ratio compositionis dictæ de persona Christi; qui loquendi modus mirifice consonat verbis & modo loquendi Concilij Later. supra notato, & alijs plurimis Sanctorum & Conciliorum dictis, in quibus nomine compositionis omisso Christi personam affirmant ex duabus & in duabus naturis diuina scilicet & humana subsistere; sic enim loquitur Athanasius in Symbolo: *Perfectus Deus, perfectus homo ex anima rationali, & humana carne subsistens*. Cui concinit Augustinus lib. 13. de Trinit. cap. 17. dicens: *Sic Deo coniungi potuit humana natura, vt ex duabus substantijs fieret vna persona, ac per hoc ita ex tribus, scilicet Deo, anima, & carne; quo modo etiam loquitur Agato Papa in Epistola ad legatos, quæ habetur in 6. Synodo, att. 4. & in Concil. Later. sub Martino primo, Consult. 3. can. 6. cuius verba sunt: Si quis secundum Sanctos Patres non conficitur proprie, & secundum veritatem ex duabus, & in duabus naturis substantialiter vnitis, & inconsumis, & indiuisum, eundemque esse dominum, & Deum Iesum Christum, condemnatus sit. Sed quia nomen & ratio compositionis verè & proprie, licet æquiuocè conuenit vnioni duarum naturarum in vna diuini Verbi persona: idè nonnunquam Patres & Concilia, quæ sapientissimorum hominum sunt conuentus, rigorem metaphysicum vsui communiori vocabuli præferentes Christi personam simpliciter affirmant esse compositam.*

QVINTO notandum est, propositionem hanc: *Christus est persona composita* sic absolute prolatam dupliciter posse considerari; vno modo ex parte prædicati, & sic simpliciter vera est in rigore metaphysico; quia vera & propria, licet æquiuocè dicta, compositio conuenit personæ Christi in duabus naturis, diuina scilicet & humana subsistente: alio modo considerari potest eadem propositio ex parte subiecti; & quia subiectum, scilicet Christus nomen est diuinæ personæ, non simpliciter acceptæ, sed prout ex duabus & in duabus naturis subsistit; idè etiam ex hac parte videtur illa propositio vt propria & vera simpliciter admittenda. Hæc autem, *Verbum aut filius Dei est persona composita*, videtur absolute neganda; quia Verbum pro diuina persona supponit absolute sumpta, prout in sola diuina natura subsistit, qua ratione simplex omnino est, sicut & ipsa Deitas.

Ex his conciliari facile poterunt opiniones in principio huius Controversiæ notatæ, & quæ aduersus singulas produci solent argumenta dissolui.

Secunda dubitatio.

NUNC DE secunda superius proposita difficultate, dicendum est, an scilicet hæc compositio sit ex his, an verò dici possit etiam esse compositio cum his; pro cuius resolutione.

Secundo differat compositio ex his, & compositio cum ijs, & quæ sit eadem compositio, quæ est ex natura, & subsistentia, & ex natura, & supposito.

SEXTO sciendum est duplicem esse compositionem; alteram ex ijs & alteram cum ijs; quarum differentias ostendimus 1. p. q. 50. a. 2. Contr. 3. §. 1. Tam verò. Vbi constituimus octo differentias inter compositionem ex materia & forma, quæ est compositio ex ijs, & compositionem ex natura & supposito, quæ est compositio cum ijs. Præcipua differentia est; quod ex duobus illius compositionis extremis, quæ dicitur ex ijs, resultat vnum tertium, quod est vnum per se: sed ex extremis illius compositionis, quæ dicitur cum ijs, non fit vnum tertium, quod sit per se vnum proprie loquendo, vt ibi declarauimus. Nā, quod ait Aluar. disput.

A 12. in resp. ad 1. argum. videlicet non esse necessarium ad huiusmodi compositionem, vt resultat compositum sub vna forma totali comprehendente omnia extrema componentia, sed satis esse, vt compositum resultans comprehendat realiter ipsa componentia vnita in eodem esse, & differat realiter à quolibet componentium seorsum sumpto, falsum omnino est de compositione ex ijs nobis naturaliter nota, quamuis fortasse verum sit de compositione analogicè sumpta, quatenus etiam extenditur ad compositionem personæ Christi supernaturalem: compositio verò naturæ & subsistentiæ est compositio cum ijs; quoniam exempli gratia subsistentia Petri componit cum eius natura singulari, & è contra; nec tamen ex eis resultat vnum tertium, quod sit vnum per se ab vtroque extremo componente distinctum proprie loquendo; quia subsistentia aliquid est naturæ, cum sit eius terminus & ultimum eius complementum, nec ad eam comparatur vt actus ad potentiam, nec ad suppositum vt eius pars; vnum autem per se non constituitur ex duobus, nisi vtrumque rationem habeat partitis, & vnum sit actus alterum verò potentia, aut aliquid tertium sit actus vtriusque. Neque tamè ex naturæ & supposito fit vnum per accidens, sed subsistentia naturæ iungitur per se vt ultimus terminus & complementum ultimum entitatis, & vnitatis eius per se, vt diximus in alleg. Contr. natura verò per subsistentiam terminata & completa suppositum est, quod instar totius includit duam dicta constituenta, scilicet naturam & subsistentiam. Ex quo patet improprietatem & in rigore falsam esse locutionem illam communem dicentium, Petrum, verbi gratia, esse compositum ex natura & supposito; quia suppositum, vt diximus, includit vtrumque componentium, & quædam habet totius similitudinem respectu naturæ & subsistentiæ, & idè non potest simul cum natura, quam intrinsecè claudit, ad alicuius alterius constitutionem conuenire, aut cum ea componere; cum itaque scriptum inuenies in substantijs creatis esse compositionem ex natura & supposito, sic accipias, ac si dictum esset in substantijs creatis esse compositionem ex natura & subsistentia, siue in substantijs creatis naturam componere cum subsistentia, & è conuerso; & in hoc sensu intelligenda sunt verba D. Th. 1. p. q. 50. a. 2. ad 3. & 2. contra gent. c. 54. Vbi docet Angelum esse compositum ex quo est & quod est, & ex esse & essentia, eo quod in eo natura distinguitur realiter à supposito, & esse ab essentia: intendit enim asserere S. D. duo esse extrema in Angelo realiter distincta, & ad compositionem sufficientia: siue ea compositio sit ex ijs, siue cum ijs.

SEPTIMO attendendum est, in Christo Domini no quatuor considerari, scilicet naturam diuinam, naturam humanam, personalitatem diuinam & ipsum suppositum siue personam subsistentem in vtraque & ex vtraque natura: quod suppositum siue persona in duplici natura subsistens, significatur hoc vno simplici nomine Christus, vel etiā voce complexa, cum dicitur *Verbum incarnatum, aut in duplici natura subsistens*, &c. Et quia Verbum diuinum est ab æterno in sua propria & sibi conaturali Deitatis natura subsistens; in tempore verò ad eandem subsistentiam naturam assumptæ humanam, & factum est etiam humanum suppositum in humana natura subsistens; idè triplex ad compositionem pertinens habitudo in mysteriori sacrosancto Incarnationis consideratur. Prima est personæ Verbi ad humanitatem. Secunda

est

est diuinitatis ad humanitatem. Tertia est personalitatis seu subsistentiæ Verbi ad humanitatem: ex quibus secunda pertinet ad compositionem ex ijs. Tertia verò ad compositionem cum ijs. Prima verò habitudo ad vtrunque videtur compositionem pertinere: & secundam quidem habitudinem certum est ad veram & propriè dictam compositionem pertinere, quam in Christo reperiri sæpè Concilia & Patres affirmant dicentes, Christum ex duabus naturis esse compositum. Qua loquendi forma naturas huius esse compositionis extrema significant. Ex quibus vnum quasi tertium scilicet Christus Deus & homo realiter ab vtroque extremo distinctum constituitur. Nam, etsi Christi persona secundum se sit realiter idem cum natura diuina; quatenus tamen in humana natura subsistit, quomodo Christi nomine significatur, humanitatem includit, ratione cuius à diuinitate distinguitur. Primam autem habitudinem, scilicet personam Verbi ad humanitatem, veluti vnus ad alterum compositionis extremum in hoc esse mysterio præcipuam & maximè necessariam, ex eo patet, quod Christi persona nunquam esset, aut dici verè posset ex diuinitate & humanitate composita, nisi vna eademque persona, quæ est ab æterno in diuina natura subsistens, & eam intimè claudens (qua ratione Deus & persona diuina est) subsisteret etiam in tempore in assumpta humanitate, & consequenter etiam esset homo & humana persona. Hanc habitudinem affirmat Caiet. ad compositionem cum ijs pertinere, quatenus (inquit) persona Verbi coniungitur cum hoc, quod est esse hunc hominem; non quod assumpserit hominem, sed quia facta est hic homo assumendo hanc humanitatem. Consistit enim hæc compositio diuini Verbi cum humanitate secundum Asturicensem in mutua communicatione vtriusque naturæ, scilicet diuinæ & humanæ in vno supposito, cui diuina natura ratio est subsistendi simpliciter; atque adeo ut sit persona diuina, humanitas autem est illi ratio subsistendi in tali natura scilicet humana, & consequenter ut sit humana persona. Sed cum in persona Verbi duo claudantur intrinsecè, sc. Deitas & subsistentia personalis, si Verbum consideretur ratione Deitatis coniunctæ humanitati in vnitatem personæ, compositionem facit ex ijs, ut ante diximus; resultat enim vnum tertium scilicet Christus intrinsecè claudens diuinitatem & humanitatem, & ab vtraque illa natura distinctus, modo superius explicato. ita ut, (si secundum nostrum modum concipiendi ab his sensibilibus nobis notioribus acceptum loqui liceat) duæ naturæ sint quasi partes & veluti materia compositionis: personalitas autem Verbi sit instar formæ; esse verò vnitum vtrique naturæ, & in ea subsistere sit eius quasi causalitas: Denique esse substantiale, nimirum Deum esse hominem, & hominem esse Deum, & eandem Verbi personam esse personam diuinam & humanam sit veluti forma totius ex vnione illa naturarum in vna subsistentia resultans, & compositum ipsum constituens, scilicet Christum, quo nomine persona Verbi significatur quatenus in vtraque natura subsistens simul est Deus & homo. Sed quoniam, ut diximus, hæc compositio verè est ineffabilis omni carens imperfectione, præsertim ex parte naturæ diuinæ & personæ Verbi; idè prædicta de ratione materiæ & formæ, partis & totius, ut tanto mysterio minimè congrua & à veritate abducentia sunt ommittenda, & quoad solum nostrum imperfectum concipiendi modum

A ex naturalibus nobis prius & maximè cogitis deriuatum, admittenda; concipi namque possent etiam alio modo duæ naturæ, veluti formæ, personam Christi denominantes, & in diuersis quasi speciebus constituentes; ex diuina siquidem natura dicitur Deus, sicut & verè est, ex humana verò natura est & dicitur homo; est igitur hæc compositio, tanquam ineffabilis admittenda; cuius tamen veritatem pro captu nostro paulò post explicabimus. Quod si Verbum consideretur ratione subsistentiæ tantum, sic humana naturæ coniunctum facit compositionem cum ijs.

B PROCVIVS rei intelligentia considerandum est, personalitatem, seu subsistentiam rationem habere termini præcisè respectu naturæ substantialis, quæ ea subsistit; ex termino autem & eo cuius est terminus, non resultat vnum tertium, ut supra diximus. Cum itaque Verbi diuini personalitas singularem illam à Verbo assumptam sic terminet humanitatem, ut creatæ personalitatis vices suppleat excellenter; consequens fit, ut quemadmodum inter humanam Christi naturam, & eius propriam personalitatem, si eam habuisset, nulla esset compositio ex ijs, sed tantum cum ijs; sic inter eandem naturam & Verbi personalitatem illam terminantem præcisè sumptam nulla sit compositio ex ijs, sed tantum cum ijs: quamuis inter ipsam Verbi personam ratione inclusæ diuinæ naturæ, & ipsam assumptam humanitatem sit etiam compositio ex ijs; sed hoc accidit personalitati Verbi; quatenus identificatur diuinæ naturæ, & est eius terminus naturalis; ex ipsa tamen diuina natura radicaliter eam habet infinitatem; ex qua vim habet alienam naturam siue naturas, etiam infinitas alias, si fieri aut esse possent, terminandis: Denique si Verbum consideretur, quatenus vtrumque simul includit, scilicet Deitatem & subsistentiam, vtriusque compositionis sub diuersa tamen ratione extremum est; nam ratione Deitatis ad compositionem pertinet ex ijs: est enim Christi persona ex diuina & humana natura verè composita: ratione verò personalitatis; quatenus apponitur humanæ naturæ, ut eius propriam suppleat personalitatem ad compositionem spectat cum ijs. Ex quibus duabus compositionibus prior est ordine naturæ, siue rationis compositio cum ijs; Nam assumptæ humanitatis vnio, quæ simplex & vna tantum est, in hoc mysterio fit proximè & immediatè cum diuini Verbi personalitate; ex qua vnione sic præcisè sumpta, prout scilicet est humanitatis cum personalitate, nullum resultat compositum, ut ante diximus; quidquid affirmet Suar. in allegata sect. 4. Sed quia Verbi persona & eius subsistentia eadem est realiter cum diuina natura, quæ formaliter etiam & intimè clauditur in ratione personæ: hinc consequenter & quasi secundariò ex diuina & humana natura sic in vna subsistentia copulatis resultat vnum compositum, scilicet Christus iam Deus & homo, qui tantum erat Deus ab æterno. Et quamuis Christus ut est persona Verbi, non sit realiter à Deitate distinctus; quatenus tamen est persona non solum ex Deitate sed etiam ex humanitate subsistens; ac proinde vtramque simul includens, distinctionem quandam habet à diuinitate realem non ratione sui, sed ratione humanitatis inclusæ; ut patet ex significatione huius nominis Christus, quod personam Verbi ex duplici natura, illi substantialiter vnita subsistentè significat. Et quia Christus non est aliquid vnum per acci-

Explicatur
substitutum
verbum
terque com-
positionis
modus in
Christo, &c.
satis hic 3.
difficultati
in princ.
propositæ.

Suar. dicti
reijciunt.

dens, sed per se ideo simpliciter videtur asseren-
 dum Christi personam esse compositam compo-
 sitione ex ijs, & ex ea resultare vnum tertium
 realiter aliquo modo ab utroque extremo di-
 stinctum. Quamquam non omnino displiceat o-
 pinio seu modus dicendi Asturicensis; qui docet,
 compositionem hanc non in eo positam esse,
 quod ex duabus naturis vnum aliquod tertium
 formaliter constitutum resultet, quod sit velu-
 ti quoddam totum formaliter ambiens &
 complectens vtramque naturam, vt partes
 sui ipsius, sed in mutua & reciproca commu-
 nicatione vtriusque naturæ in eodem supposito;
 quatenus scilicet vtraque natura per se concu-
 rit ad constitutionem vnius humani suppositi,
 secundum quod est tale suppositum; adeo vt to-
 ta compositio quæ in Christi persona reperitur,
 sit consideranda, quatenus est humana persona,
 prout scilicet à Diuinitate habet, vt sit subsistens
 persona; ab humanitate verò vt sit humana: sic
 enim persona Christi, quatenus talis scilicet
 humana, intrinsecè claudit, non solum diuinam
 subsistentiam sed etiam naturam diuinam. Et in
 hoc (ait Asturicensis) consistit tota compositio,
 quam Patres & Concilia tribuunt personæ Chri-
 sti, & quam hoc nomen Christus importat, quo
 totale suppositum humanum significatur; ac
 proinde necesse est vt per modum naturæ de-
 notet humanitatem; ex parte verò suppositi per
 se includat diuinum Verbum vt absolute & sim-
 pliciter subsistens in natura diuina suam subsi-
 stentiam humanitati communicans. Et hoc vi-
 detur significare voluisse Caiet. dicens; hanc esse
 compositionem cum ijs, in quatum persona Ver-
 bi coniungitur &c.

Vnde rectè dicitur, totale significatum hu-
 ius nominis Christus esse Deum hominem seu
 Verbum hominem; quod etiam consonat pri-
 mæ eius nominis impositioni; quia significat for-
 maliter vnctum, diuino scilicet substantiali oleo:
 significat enim Verbum diuinum prout com-
 municat suam subsistentiam humanitati & eam
 in seipso personaliter sustentat: in quo sita est ex-
 cellens & ineffabilis vnctio. Qui dicendi mo-
 dus, quamuis huius admirabilis compositionis
 celsitudini congruere videatur; rationem ta-
 men compositionis ex ijs supra notatam non vi-
 detur admittere: in ea. n. diximus, vnum aliquid
 tertium effici realiter ab utroque componente
 distinctum; quod in hac admirabili compositio-
 ne fieri negat Asturicensis, nisi fortè dicatur
 conditionem hanc ad imperfectionem vtriusque
 componentis pertinere: Componentia namque
 toti comparata, rationem partium, & materiæ
 videntur habere necessariò, & in ea sola compo-
 sitione requiri, quam naturæ vires efficiunt; eam
 autem, de qua loquimur, totius naturæ faculta-
 tem excedere, & æquiuocè licet propriè dictam
 esse compositionem, nec vi intellectus humani
 posse comprehendere; atque ideo ineffabilem no-
 minari. Sed nihilominus fateri necesse est, Chri-
 sti personam in duabus, & ex duabus naturis sub-
 sistentem esse quasi quoddam tertium realiter
 ab utroque extremo distinctum modo superius
 explicato: quia scilicet neque est humanitas tan-
 tum, neque sola diuinitas, cum includat etiam
 humanitatem, à qua Verbum dicitur & est hu-
 mana persona, sicut habet à diuinitate vt dicatur
 & sit persona diuina: Quod etiam affirmat Astu-
 ricensis loco supra notato, scilicet q. 7. conclus. 3. Et ex
 his patet solutio quæstionis tertio loco proposi-
 tæ.

Christophorus

PRIMA CONCLUSIO: Si de compositione lo-

quamus secundum frequentiore, & nobis notiore deducit, &
 huius nominis significationem & vsum, Christi persona probata,
 non est propriè & simpliciter composita. Probatur
 hæc conclusio; quoniam ex quinque conditioni-
 bus, quas compositioni nobis naturaliter notæ
 diximus esse necessarias, duæ vltimæ repugnant
 personæ Verbi & eius naturæ diuinæ, quæ est
 suum esse; quia neque persona Verbi neque na-
 tura diuina potest esse potentia vel actus huma-
 næ naturæ; neque esse personæ Christi; quod i-
 dem est realiter cum essentia diuina, causatur ab
 ipsa natura diuina vel à persona Christi; & multò
 minus ab humanitate, & iuxta sensum huius
 Conclusionis interpretanda sunt dicta D. Tho.
 supra notata ex 3. & in eodem sensu accipienda
 sunt quæ docent Scotus Rada, & alij huius sen-
 tentiæ defensores.

SECUNDA CONCLUSIO: Si sermo sit de com-
 positione æquiuocè seu analogicè sumpta, sic persona
 Christi est verè propriè & absolute composita. Proba-
 tur Conclusio; quia compositio secundum hanc
 significationem longè diueriæ rationis est à
 compositione naturaliter nobis nota, & nullam
 dicit imperfectionem ex parte diuinæ personæ
 vel naturæ, vt patet ex dictis, & iuxta sensum hu-
 ius conclusionis interpretanda sunt multa dicta
 Conciliorum & sanctorum Patrum, & recentio-
 rum Scholasticorum asserentium, personam Chri-
 sti simpliciter esse compositam. Loca Patrum &
 Conciliorum afferunt hic expositores S. Thom.
 Med. Porrecta, Suar. Val. Vafq. Aluar. & Astur. in
 alleg. q. 7.

TERTIA CONCLUSIO: Simpliciter & abs-
 que distinctione seu limitatione loquendo dici potest,
 Christi personam esse verè propriè, compositam. Hæc
 conclusionem probant authores prædicti ex
 Concilijs, & Patribus simpliciter asserentibus,
 Christi personam esse compositam, quibus et-
 iam addunt argumenta, quæ vide, si placet. Po-
 test autem probari primò: quoniam ita loquun-
 tur Concilia & Sancti; nam ita definitur in quin-
 ta Synodo generali, can. 4. & 7. & in sexta Synodo
 generali actione 4. 11. & 13. Et in Concilio Latera-
 nensi sub Martino I. can. 4. 7. & 8. & 17. & 18. & in
 his duobus vltimis locis definitur sub anathe-
 mate, vt omnia quæ in quinque generalibus
 Concilijs fuerunt definita contra Nestorium &
 Eutichetem, in sensu verò & proprio intelli-
 gantur vsque ad vltimum apicem: at in 5. & 6.
 Synodis generalibus allegatis definitum fuerat,
 in persona Christi reperiri compositionem in
 hæc verba. Si quis non confitetur vnionem secundum
 compositionem, &c. ergo intelligenda est ea defini-
 tio de vera & propria compositione: ille enim
 terminus secundum compositionem superadditus vn-
 ioni, cogit nos intelligere veram & propriam
 compositionem præter ipsam vnionem; aliàs i-
 nanis & vacua esset repetitio. Et in Concilio La-
 teranensi can. 7. post explicatam subsistentiam
 Verbi in duabus naturis & vnionem illarum,
 subduntur hæc verba Ex quibus compositus est Chri-
 stus, &c. Quæ frustra subderentur, nisi præter vn-
 ionem duarum naturarum in Christo vera esset
 compositio: quo fit vt conclusio hæc intellecta
 in sensu secundæ Conclusionis sit dogma fidei.
 Eodem etiam modo loquuntur Sancti, ac præ-
 fertim Dionysius, cap. 1. de diuinis nominibus, & cap.
 3. de Eccles. Hierarch. Augustinus lib. 13. de Trin. cap.
 17. & tract. 8. in Ioann. Gregor. hom. 38. in Euang.
 Iustinus, Damascenus & alij, quos referunt ex-
 positores. Secundo probatur ratione; quia com-
 positum est illud quod vnum cum sit, constat ex
 diuersis rebus; at Christi persona est vna & con-
 stat

7. Synodus.
 11. Synod.
 Conc. Later.

stat ex diuersis naturis, diuina scilicet & humana; ergo. Maior est diffinitio compositi. Minor probatur: quia persona Christi non ita simplex est, sicut humanitas & diuinitas seorsum considerata, sed includit utramque; ergo constat ex utraque natura. Tertiò probatur; quia terminus vnionis hypostaticè productus non est aliquid simplex; ergo compositum, & non est compositum accidentale; ergo substantiale, & non naturalis; ergo persona composita. Omnia hæc sunt manifesta præter primum antecedens: quod probatur tripliciter. Primò, quia extrema simplicia huius vnionis præexistebant illi; sed quod præexistit vnioni non est terminus illius; ergo. Secundo, quia contra rationem vnionis est terminari ad aliquid simplex, cum semper vnio sit respectu distinctorum. Tertiò, quoniam in termino huius vnionis conueniunt diuina & humana natura; sed ubi est multitudo, non est simplicitas; ergo talis terminus non est simplex; tunc ultra: sed illa naturarum multitudo non concurrit ibi confusè, sed cum aliquo ordine; ergo constituit terminum vnionis verè compositum compositione personæ.

QUARTA CONCLUSIO: In usu loquendi communis optimum est iuxta Caietani consilium, cum asserimus Christi personam esse compositam, addere limitationem tollentem imperfectionem à persona Christi, & eius naturæ diuinæ: dicendo Christi personam esse compositam compositione ineffabili, vel aliquid huiusmodi. Huic conclusioni consentiunt Medina, Asturicensis, Aluarez & Suarez: & probatur ex dictis, quia nomen compositionis secundum magis communem & vñ receptam significationem, duas supra notatas imperfectiones includit, quæ personæ Verbi & eius naturæ diuinæ repugnant.

QUINTA CONCLUSIO: Christus verè & propriè est persona composita ex duabus naturis, diuinæ scilicet & humanæ, quæ compositio nuncupatur ex ijs. hæc conclusio, quo ad priorem partem patet ex Concilijs & Patribus asserentibus Christum ex duabus & in duabus naturis subsistere & ex eis esse compositum, quorum dicta referunt hic recentiores & Asturicensis loc. not. Vbi etiam aduertit de hac sola compositione Patres & Concilia meminisse; quia per hanc duos Eutichetis & Nestorij contrarios errores simul condemnabant: quoad aliam verò partem patet ex dictis. Et probatur primò ex Concilijs & Patribus asserentibus personam Christi esse propriè compositam ex duabus naturis, aut etiam ex humanitate & persona Verbi. Secundo probatur; nam ille est terminus compositus ex ijs, qui resultat compositus ex extremis componentibus; sed talis est terminus compositionis personæ Christi; ergo. Maior est diffinitio compositionis ex ijs. Minor autem probatur; quia terminus huius compositionis non est persona Verbi vt diuina tantum, sed vt subsistens in duabus naturis; & vt composita ex illis. Tertiò probatur; quia compositio ex ijs hanc sibi vendicat peculiarem conditionem, vt integrum compositum resultans sit distinctum ab extremis componentibus, & quoddam tertium respectu illorum; at in hac compositione integrum compositum est persona Christi, vt subsistens in duabus naturis, quæ vt sic distinguitur ab humanitate & diuinitate, & à persona Verbi præcise sumpta; ergo.

SEXTA CONCLUSIO: Persona Christi est verè, proprièq; composita ex personalitate Verbi & humanitate & hæc est compositio cum ijs. Hæc conclusio, quo ad priorem partem probatur. Primò, quia

personalitas Verbi & humanitas sunt duo realiter distincta, & per se adunata in vno supposito, sicut personalitas Petri & eius humanitas; ergo persona Christi in qua sic adunantur illa duo, est verè composita, non minus quam persona Petri. Secundo probatur: Nam quando aliqua duo sunt formaliter & conuertibiliter idem, compositio non potest in re fieri ex vno, quin fiat ex altero; sed persona Verbi & eius personalitas sunt idem formaliter & conuertibiliter à parte rei, & distinguuntur solum ex modo nostro concipiendi & significandi; ergo si compositio fit ex persona Verbi, non potest non fieri ex eius personalitate. Maior declaratur supponendo ex D.

Th. 1. p. q. 41. a. 1. ad 2. quod aliquando inter illa, quæ sunt idem omnino formaliter & conuertibiliter, solus modus diuersus significandi obstat, ne eundem actum, quem vni tribuimus, de altero prædicemus. Quia ratione licet Pater diuinus & paternitas sint idem secundum se formaliter; actum tamen generandi, quem attribuimus Patri, non prædicamus de paternitate propter diuersum modum significandi, scilicet abstractè & concretè; quoniam actus notionalis sicut & ceteri actus sunt proprii suppositorum & non formarum; at compositio non repugnat personalitati Verbi significatæ in abstracto; quia componere est etiam actus formarum; ergo sicut tribuit personæ, potest tribui personalitati, non obstante diuerso modo significandi. Tertiò probatur actio vnitiva qua Deus vniuit humanitatem Verbo, fuit secundum suam speciem compositiua; ergo terminus immediatè resultans ex illa est compositus. Tunc ultra; sed terminus immediatè resultans ex ea est illud vnum, in quo humanitas & personalitas vniuntur; ergo est compositus ex humanitate & personalitate. Antecedens probatur: quoniam actio illa vniuit humanitatem Verbo; vnire autem vnum cum altero verè est componere; ergo fuit ex sua natura compositiua; prima verò consequentia patet; quoniam omnis actio specificatur à suo immediato termino; igitur actio compositiua postulat, vt eius terminus sit compositum aliquod, à quo specificetur. Minor autem subsumpta probatur; quia humanitas ex vi illius actionis prius secundum rationem fuit vnita & tracta ad personalitatem, quam ad naturam & personam Verbi; nam personæ Verbi non fuit vnita ratione absoluti, sed tantum ratione relatiui quod est personalitas. Tertiò probatur conclusio: quod compositum cum alijs est extremum, ex quo fit talis compositio, sed personalitas Verbi compositum cum humanitate personam Christi; ergo est extremum talis compositionis. Maior est etiam evidens; ideò namque materia est extremum compositionis naturæ; quia componit cum forma. Minor verò probatur: quia personalitas Verbi terminat dependentiam humanitatis Christi, sicut terminaret personalitas creatæ; sed hæc terminaret componendo cum humanitate, sicut de facto terminat in alijs hominibus; ergo. Eandem partem probat Aluar. quatuor argumentis. Altera verò pars patet ex dictis.

SEPTIMA CONCLUSIO: Christi persona est verè & propriè composita ex Verbo & humanitate, siue ex supposito diuino & natura humana; in qua compositione dua secundum rationem distincta compositiones includuntur, scilicet compositio ex ijs & compositio cum ijs. Hæc conclusio quoad utramque partem patet ex dictis. Et probatur quo ad primam partem: Primò ex quinta Synodo generali collat. 8. Can. 3. sic definiente: Si quis non confiteretur vnitionem Verbi ad carnem animatam anima ratione

ionali, & intellectuali secundum compositionem, an a-
thema sit, & infra. Sancta Ecclesia vnionem Verbi
ad carnem secundum compositionem confiteretur. Et
confirmatur; nam Leo Papa in epistola ad Iulium
ait, Christum constare ex tribus substantijs, sci-
licet Verbo, anima & carne: sed illa particula ex
nota est compositionis; ergo. Secundo probatur:
Forma accidentalis facit veram compositionem
cum subiecto substantiali, à quo sustentatur, ea ra-
tione; quia sustentatur ab illo & tribuit illi esse
accidentale, sed etiam humanitas sustentatur à
persona Verbi, & tribuit illi esse suppositum hu-
manum; ergo facit compositionem cum perso-
na Verbi. Tertio probatur; quia illud est imme-
diatum huius compositionis extremum ex parte
Dei, cui vnitur humanitas immediatè; sed
humanitas non vnitur immediatè Deitati ab-
stractè, neque concretè sumptæ (non enim hic
Deus immediatè fuit incarnatus) sed vnitur im-
mediatè Verbo; Deitati autem vnitur mediatè
& ratione Verbi, quatenus est forma substantia-
lis ipsius Verbi; ergo Verbum est immediatum
extremum huius compositionis; igitur hæc cõ-
positio fit ex humanitate & persona Verbi. Con-
firmatur: Nam propter quod vnumquodque tale
& illud magis; sed diuinitas est extremum hu-
ius compositionis ratione personæ Verbi imme-
diatè componentis; ergo multò magis persona
Verbi compositionem hanc ingreditur, vt eius
extremum. Vltimò probatur: quia compositio,
in qua resultat persona composita postulat, vt v-
num extremum sit persona: at in hac compositio-
ne resultat persona composita; ergo. Maior
patet: quoniam ex extremis, quorum neutrum
est persona, nequit resultare persona composita;
ergo: Vnde ex materia & forma vt sic non resul-
tat persona; sed natura composita; quoniam vtrū-
que extremum habet rationem naturæ & neu-
trum est persona; ergo.

VLTIMA CONCLUSIO: Hæc propositio: Ver-
bum seu filius Dei est persona composita, non est abso-
lutè concedenda, sed cum addito videlicet; filius Dei,
quatenus homo vel vt subsistit in humana natura, est
persona composita. Conclusionem hanc ex regulis
Logicalibus de appellationibus probant Med.
Asturic. & Aluar. quibus consentit etiam Sua-
rez, sect. 4. in fin. & potest breuiter probari; quia
participium illud *composita*, applicat suum signi-
ficatum formale instar adiectiui supra formale
subiecti, quod est Verbum seu filius Dei, & red-
dit hunc sensum: Verbum seu filius Dei, vt sub-
sistens in natura diuina est compositus: hic au-
tem sensus est falsus; ergo. Et confirmatur; quia
Conc. Calcedon. act. 16. & c. firmiter de Sum. Trinit.
& Sancti affirmant quidem Christum esse perso-
nam compositam; non tamen concedunt, Ver-
bum aut Filium Dei esse personam compositam.

CONTRA primam Concl. produci possent ar-
gumenta recentiorum, quibus probant perso-
nam Christi esse propriè simpliciter & verè
compositam: Sed ex ipsa conclusionis limitatio-
ne facile diluuntur: probant enim Christi per-
sonam propriè & simpliciter esse compositam
compositione quadam altioris ordinis & æqui-
uocè dicta respectu compositionis nobis notæ
ratione naturali, quàm vsu frequentiori si-
gnificamus hoc nomine *compositio*, de qua si-
gnificatione loquitur nostra prima conclu-
sio.

CONTRA secundam Concl. produci possent
argumenta Cai. & aliorum, quæ referunt & sol-
uunt Med. Suar. Vasc. Val. Aluar. & Asturic. sed

facile ex ipsa limitatione Conclusionis & iactis
supra fundamentis poterunt confutari. Contra
eandem Conclusionem possent etiam produci
argumenta Rade in 3. Controu. a. 3. quæ parum aut
nihil differunt à prædictis, & ex ipsa concl. limi-
tatione diluuntur.

CONTRA tertiam concl. directè militant ea
argumenta, quæ diximus produci posse contra
secundam, quibus satisfaciunt recentiores præ-
dicti; & facilius etiam per supra notata diluen-
tur. Contra eandem cõclusionem produci potest
hoc argum. Nulla possunt assignari huius compo-
sitionis extrema; ergo non est asserenda. Antece-
dens probatur; quoniam hæc extrema his tan-
tùm modis possunt assignari; nimirum vt vel al-
terum extremum sit Verbi personalitas vt ratio
subsistendi in natura diuina: alterum autem sit
eadem personalitas, vt ratio subsistendi in hu-
manitate, vel vt humanitas sit vnum extremum,
alterum verò sit diuinitas vel persona Verbi vel
eius personalitas; at nullo dictorum modorum
rectè assignantur extrema in hac compositione;
ergo. Minor pro prima parte probatur primò;
quia duplex illa ratio subsistendi non est distin-
cta realiter, sed sola relatione rationis, quæ Verbi
personalitas, prout est ratio humanitati subsiste-
di, addit supra seipsam absolutè sumptam. Se-
cundò quia Concilia & Sancti Patres hæc nun-
quam esse dixerunt huius compositionis extre-
ma. Secundo probatur eadem Minor; quod atti-
net ad diuinitatem; quia nullum compositum
est idem cum altero componentium, cum ad-
dat aliquid præter illud; qua ratione dicimus
totum esse maius sua parte; at Christus est idem
cum diuinitate: nam sicut Ioann. 15. dixit: Ego
sum via, veritas & vita, ita dicere potuisset; Ego
sum diuinitas; ergo. Et eodem argumento pro-
batur Verbi personam aut personalitatem non
posse esse extremum huius compositionis. Et
præterea quia personalitas medium est in quo v-
niuntur diuersæ quæ sunt in Christo nature:
medium autem in quo vniuntur partes compo-
nentes, distinguitur à componentibus. Respondet
falsum esse antecedens; ad eius probationem
concessa minore pro prima parte, negatur quo-
ad alias. Ad primam probationem dico compo-
situm dupliciter sumi posse: vno modo formaliter
in ratione compositi & ita concessa maiori ne-
gatur Minor: quia Christus vt compositus ex di-
uinitate & humanitate, non est diuinitas; alio
modo materialiter; & in hoc sensu falsa est maior:
quoniam album quod componitur ex corpore
& albedine, materialiter est corpus; & similiter
Christus licet formaliter sumptus sit compo-
situs ex humanitate & diuinitate, & ex persona
Verbi; materialiter tamen consideratus est ipsa
diuinitas & persona Verbi. Ad secundam prob. di-
co, personalitatem etiam si sit medium, in quo v-
niuntur diuinitas & humanitas, posse tamen esse
extremum, ex quo persona Christi componitur;
sicut etiam potentia medium est quo operatio
substantiæ inest, & simul est extremum ex quo
componitur operans vt sic; & quantitas est medi-
um quo albedo vnitur corpori, & simul est ex-
tremum ex quo componitur album.

CONTRA quartam Conclus. produci possent
ea argumenta, quibus probari solet tertia Con-
clusio; quibus triplici responsione satisfiet. Pri-
mò dicendo Patres & Concilia vnā esse in
Christo personam contra Nestorium, & duas in
eodem esse naturas contra Eutichetem decerne-
re voluisse, & hæc duo significasse dicendo, v-
nam Christi personam esse compositam ex dua-
bus

Argum. &
Solutions.

Obiect. con-
tra.

Sol.

bus naturis. *Secundo* dilui poterunt eadem argumenta dicendo, particulam illam *ineffabilis*, non esse conditionem diminuentem, sed determinantem modum compositionis nobis occultum, & longè altioris ordinis ab alijs modis compositionis nobis naturaliter notis. *Tertio* poterunt confutari dicendo, Conclusionem nostram esse veram de frequentiori & notiori significatione huius nominis *compositio*; Patres autem & Concilia, & alia argumenta probare de rigore Metaphysico dici posse simpliciter, Christi personam esse compositam.

CONTRA quintam Concl. produci possent ea argumenta, quæ militant contra tertiam conclusionem: quibus etiam confutandis ea deferui, quæ supra notauimus de composito ex vniione naturarum in vna Verbi persona resultantem.

CONTRA sextam Concl. sunt argumenta Asturicensis, quæ refert & soluit Aluarez in *allegat. disp. 12*

CONTRA septimam conclus. procedunt multa ex ijs argumentis, quæ militant contra tertiam conclus. quibus satisfaciunt recentiores prædicati.

obicitur. vlt. cons.

CONTRA vltimam concl. est argumen. Nam per communicationem idiomatum ea quæ dicuntur de Christo, dicuntur de filio Dei, sed de Christo conceditur quod est persona composita; ergo idipsam concedi potest de filio Dei. Respon. cum Caiet. & D. Th. regulam esse generalem in attributis Christi seruandam, vt si sint communia naturæ & personæ, & oppositum conueniat personæ, non prædicentur absolute de personâ, sicut incipere esse & esse creaturam non dicitur absolute de Christo, & multò minus de Verbo vel de Filio; esse autem compositum repugnat personæ diuinæ secundum se sumptæ; quia est omnino simplex, & ideo non debet absolute prædicari de Verbo aut de Filio Dei, sed cum addito puta in quantum homo, &c.

DISPUTANT hic recentiores, an sit admitenda vt vera & propria hac proposito; Christus est diuinitas, & humanitas siue Christus est due natura. Vide, si lubet ea, quæ pro eius resolutione scribunt Med. in *solutione secundi argumenti*, Valentia puncto 4. & Vasquez *disp. 17. cap. 5*. Mea sententia est eam propositionem non esse concedendam, nisi cum aliquo addito ad euitandum errorem: videtur enim falsa sic absolute prolata; quia Christus non solum includit diuinitatem & humanitatem, sed etiam subsistentiam seu personalitatem, quæ in dicta propositione, Christus est humanitas & diuinitas, videtur excludi propter sensum formalem, quem faciunt illa prædicata absolute significata. Et quamuis sexta Synodus generalis Constantinopolitana *act. 6* concedat, personam Christi nihil aliud esse quàm ipsas naturas: ex antecedentibus tamen & consequentibus constat, ibi sermonem esse de naturis simul sumptis cum ipsa personalitate: sic enim vera est illa propositio, fumendo scilicet diuinitatem & humanitatem non absolute seu præcisè & in abstracto, sed simul cum personalitate & in concreto, ita vt in illa propositione Christus in subiecto positus accipitur quatenus est compositus ex diuinitate & humanitate; ex parte verò prædicati diuinitas & humanitas complexiue fumantur & cum inclusione personalitatis. Concilium autem Constantiensie eandem propositionem damnauit vt hæreticam, fumendo Christum ex parte subiecti purè materialiter pro persona Verbi

A vt sic; aut fumendo diuinitatem & humanitatem ex parte prædicati diuini, & cum exclusionem personalitatis; in quo sensu asserbat illam Ioannes Hus. Sententia verò docens partes simul sumptas posse prædicari de composito cum hac tantum limitatione potest admitti, videlicet nisi fiat sensus adeò formalis, vt ex vi illius excludatur aliquid non excludendum à tali composito, vt contingit in propositione iam dicta.

ARTICVLVS V.

Vtrum sit facta aliqua vnio anima, & corporis in Christo.

AD quintum sic proceditur. Videtur, quod in Christo non fuerit vnio anima, & corporis. Ex 1. c. Et 3. d. vnione. n. anima, & corporis in nobis causatur persona, 6. q. 3. ar. 1. vel hypostasis hominis. Si ergo anima & corpus fuerint in Christo vnita, sequitur, quod fuerit ex vnione eorum aliqua hypostasis constituta. Non autem hypostasis Verbi Dei, quæ est æterna. Ergo in Christo erit aliqua persona, vel hypostasis præter hypostasim Verbi: quod est contra prædicta.

Præterea, ex vnione anima, & corporis constituitur natura humana speciei. Damascenus autem dicit in 3. lib. quod in Domino Iesu Christo non est communem speciem accipere. Ergo in eo non est facta anima, & corporis vnio.

Præterea anima non coniungitur corpori, nisi vt viuificet ipsum. Sed corpus Christi poterat viuificari ab ipso Verbo Dei, quod est fons, & principium vite. Ergo in Christo non fuit vnio anima, & corporis.

Sed contra est, quod corpus non dicitur animatum, nisi ex vnione anima. Sed corpus Christi dicitur animatum: secundum illud, quod Ecclesia cantat, Animatum corpus sumens, de Virgine nasci dignatus est. Ergo in Christo fuit vnio anima, & corporis.

Respondeo dicendum, quod Christus dicitur homo vniocè cum alijs hominibus, vt potè eiusdem speciei existens: secundum illud Apostoli Phil. 2. In similitudinem hominum factus. Pertinet aut ad rationem speciei humana, quod anima corpori vniamur: non enim forma constituit speciem, nisi per hoc, quod sit actus materia. Et hoc est, ad quod generatio terminatur, per quam natura speciem intendit. Vnde necesse est dicere, quod in Christo fuerit anima corpori vnita, & contrarium est hæreticum: vt potè derogans veritati humanitatis Christi.

Ad primum ergo dicendum, quod ex hac ratione moti videntur illi, qui negauerunt vnionem anima, & corporis in Christo: ne per hoc scilicet cogentur personam nouam, vel hypostasim in Christo inducere: quia videbant, quod in puris hominibus ex vnione anima ad corpus constituitur persona. Sed hoc ideo in puris hominibus accidit: quia anima, & corpus sic eis coniunguntur, vt per se existant: Sed in Christo vniantur ad inuicem, vt adiuncta alteri principali, quod subsistit in natura ex eis composita: & propter hoc ex vnione anime, & corporis in Christo non constituitur noua hypostasis, seu persona, sed aduenit ipsum coniunctum personæ, seu hypostasi præexistenti. Nec propter hoc sequitur, quod sit minor efficacia vnio anima, & corporis in Christo, quàm in nobis: quia ipsa coniunctio ad nobilius non adimit virtutem, aut dignitatem, sed auget: sicut anima sensitiua in animalibus constituit speciem: quia consideratur, vt vltima forma, non autem in hominibus; quàmuis in nobis sit vir-

519